

מסורת הש"ס

א) צ"ק ע. טעויות לג.;
ב) [נקמת נא: 4.] וקדושים כד; וט"ן, ד) [נדב"ש הגי' אמר שמואל'ן, ט) מ"ק יח. וט"ג; ו) גי' צ"ק דלמה, ב) זימקב; וקדושים כט., ט) [לעילוי:]; ו) ופי' לעיל יח: בתוס' ד"ה לאון, ט) וקדושים נט. מדרים כט.: א) צ"ק, ט) ואמחקקעי צ"ק ועי' בתוס' צ"ק ע. ד"ה דשעמח' דהכ' ליכא לאוקומי בתקיעות, ו) [נד"ה כל לגבי]; דגרסי צ"ק, ט) גי' ה"ל"ק ור"ע ופיין מהרש"ה, ט) [פרשה ור"ה ס"י ג], נמי הוי צ"ק, ק) צ"ל אפי' איירי צ"ק.

הנהגות הב"ח

א) נא' גמ' כתבין אורכתא אמתלטלי כלי' וכן כרשיי:
ב) שם כפיסקא וזכר ונתנה האבות שמרין וכו' ונתנה רב הונא:
ג) שם דלמח שמואל הלכו:
ד) שם בשמואל אמר אין נט' פדוי אמר רבא דלוי עמלח:
ה) רש"י ד"ה מני רב הונא ס' נמאלת פנימיה לידה וכו':
ו) ד"ה מת כהן וכו' קאי בס"ד ותיבת נמי נתקן:
ז) ד"ה עד שאלמו וכו' עד שינא דהא הכהן דיוכל למר ל הן וכו' והניח אבא ס"ד:

שיטת מקובצת

א) כתבין: שתי נקבות וזכר כו' אין כאן כו':
ב) מה הבן כדמ' קב ע"ט:
ג) ה"כ מספקא ליה:
ד) שלפניו. ס"א של אחריה וכן גרס הרמב"ה:
ה) שלשים יום בחוקת:
ו) פדוי אמר רבה דכ"ע:
ז) הוו קדושינ' ט' ששים שנה ומעלה וגו' וגמרי במסכת:
ח) כלמטה הימנו אצ"ב:
ט) יהא לו ערך אות ג' נמוק:
י) בכבוד ובכרית:
יא) ודמספקא ליה:
יב) שלשים שנוכל אין:
יג) שנופדה לאו חוקת:
יד) וחבא לא ס"א אינו:
טו) שחביב פרייה:
יז) ממתני דפרק:
יח) דנהרדעי דקמו שכיכול להקדיש פדיון כדמוכח:
יט) כדמוכח בברוכה:
כ) בקרקעות כגון שפדאו בקרקעות דאמחקקעי:
כא) חייב לו ואין:
כב) צריך עיון דלמא:
כג) מוצאין לו לתת:
כד) אפילו היכא דכפריה אומר כו' טעמא משהו דהא דלא:
כה) טע' מה הבן בחור:
כו) יתן כ"ה ערבי פסחים בסופו:
כז) לסקס הכא כיון שבת לא מוכר שהחיינו דצדצא קא מוכר פולגין רבנן על רשב"ג גו:
כח) שלשים שאם לא הוי גורסים כאן יום שלשים מנין היה להם לו החוליק אלא נראה דגרסי' ביום שלשים ומפרשי:
כט) אבילות חשיבא ככר קיימא:
לא) שלפניו ואת' ברש החולין:

רבינו גרשום

בבא כל אחד בהרשאה ואמר ליה א' מת דיי' הוא אחרד ל' ואי דחבראי הא נקטינא הרשאה מיניה. אבל לתרי כתיבי לא מצי עבדי הרשאה. דלכל חד אמר אנא לית לי אלא ה' סלימי דחי: אדרכתא. הרשאה: היכא דכפריה. משום דמיחוי כשיקרא: תני רב הונא. מוסיף על מתניתין דאחת בכרה ואחת שלא בכרה של ב' אנשים וילדו כו'. מוסיף ב' זכרים ונקבה

אין כאן לכתן כלום דמצי אמר מי ב' טעמים דהא ב' זכרים וילד לא מיחוי ליה:
מת הבן בתוך שלשים. בבכור דכל אשה קא מיירי:
כיום שלפניו. ופטור:
מה התם. במדבר כתי' ומעלה דחינו שלשים ויותר חדש היו כ"ט ימים ומחצה ומעלה היו יום א' היינו ל' יום ומחצה וחינו (כל אחד) [לאחר ל'] חייב אבל יום א' שלפניו ופטור:
רו' עקיבא מספקא ליה. אי גמרינן דמואיצטורף למיתכח למעלה בבי ערכין (משום דליחון) (הוי להו) ב' מתבין באין כחאת:
אבל לגופייהו מלמדן. דחדש דמדבר דכתיב ביה ומעלה ופדויו מבן חדש תחייבנהו בבכור אדם מישתעי ודלמא דמלמדן להכי מספקא ליה וקאמר ואם נתן לא יטול כר:
דיוס' ל' כשל אחריה ומותר בגיחון ותוספתו:
מת. לאחר שלשים:
עד. שיאמרו לו [שלא] נפדה בין עבד בין אשה בין קטן נאנמין:
מידי דהוה אקידושי אשה. היכא דאמר לה תקדישי לי לאחר ל' יהויא מקדשת ואצ"ג דנתעכלו המעות קודם:
(כתררצין התם):

ה) אולי צ"ל ומשהי מת ביום ה' הי כיום שלפניו ופטור.

יש בכור פרק שמיני בכורות

צנא צהרשאה. שני האצות כתבו הרשאה האחד לחצירו וצא צעל הרשאה ותובעו ממה נפשך אם שלי מת החזיר לי את שלי ואם של חצירי מת החזיר לי את שלו שהרי יש לי הרשאה: **אדרינפא**. הרשאה אמתלטלי דהואיל ואין מעיח כשיקרא שמה אין בידו משל זה

כלום וחמימי סהדי אשיקרא: **היכא דכפריה**. לזה למלוה תו לא כתב

מלוה הרשאה עלייהו משום דמיחוי כשיקרא: **סני רצ הונא**. גבי שמי נשים של צ' אנשים שלא בכרו וילדו שני זכרים ונקבה במחצה אין כאן לכהן כלום ואע"ג דחד הוי בכור ממ"נ דאם האחת ילדה צ' זכרים האחד בכור ואם זכר ונקבה ילדה נמאלת חציריה (ט) וילדה זכר לבדו והוא בכור ואפ"ה הבן אינו חייב לפדות את עצמו דא"ל שמה אין אני בכור אלא חצירי: **כאיש אחד ושני נשים לא משכחם לה**. דכיון דליכא חד בכור יהיב ה' סלעים לכהן להכי לא תני ליה דכל הני דתנא כאן אין כאלן לכהן כלום שוין צין איש אחד ושמי נשוי צין בשמי נשים של שני אנשים: **מתנ"י מה הבן נמוך ל'**. אצכורות ודאין דעלמא קאי (ו) נמי: **יחוי**. דנפל הוה ולא מיחייב בפדיון עד לאחר שלשים: **כיום שלפניו**. אף ע"פ שנתן יחזיר לו: **גמ' ממדבר**. כתיב הכא (במדבר יח) ופדויו מבן חדש תפדה וכתיב במדבר (שס ג)

פקוד כל בכור זכר מבן חדש ומעלה: **ומעלה**. משמע לאחר שלשים: **מספקא ליה**. אי גמרי מהתם דמדאיצטריך ומעלה בערכין אם מבן ששים י' ומעלה וגו' וגמר במסכת ערכין (דף יח). שנה שנה לג"ש שכסם ששנת ששים כלמטה הימנו להחמיר אף שנת חמש ושנת עשרים כלמטה י' אע"ג דלהקל והוא הדין לענין צן חדש דיוס ל' כלמטה אע"ג דלהקל ולא גמר חדש חדש ממדבר דלא יחא י' נערך עד לאחר שלשים: **הוו**. דערכין ומדבר סיני שני כתובין הבאין כאחד ואין מלמדין על פדיון הבן: **או דלמא לי אמר אין מלמדין**. שני כתובין הי"מ לעלמא דלא משמע י' מוכור ודערכין כמו אי הוה כתב

חדש במידי אחרינא: **אבל לגופייהו**.

מדבר דאידי ואידי בצכור הוא משמעו מלמדין ומדמספקא י' לן קאמר אם נתן לא יטול ואם לא נתן לא יתן: **לענין אצילות**. אם מת וכל בתוך שלשים י' אין אצילות חלה על אציו דלימור נפל הוא: **מתנ"י שלא נפדה**. דלא עביד איניש דפריק תוך שלשים עד שיצא ראייה: **לאחר שלשים בחוקם שנפדה**. דכהן הוי מוציא מחצירו והורע כחו: **עד שיאמרו לו**. לכן שזיה אציו בשעת מיתתו שלא נפדה ובאמירה סגיא צלא עדות גמורה דהך חוקה דמחזקינן ליה בחוקת שנפדה י' לאו זו היא חוקה מעלייתא דרובא דאיניש לא עבדי למפרע חובו מיד והכא י' לא שייך למימר עד שיעצא ראייה (ז) דהכא יכול לומר לו הלא לכהן דעלמא יהיציה אציה: **שמונה על אציו**. ממות פדיונו של אב זה היתה על אציו שמת וממות בנו עליו: **גמ' דכ"ע**. אי אמר ליה מעכשיו יהא בנו פדוי לאו פדיון הוא אלא מתנה בעלמא דהא בתוך שלשים לא י' שייכא פדייה ואי אמר בתוך ל' הרי לך המעות ולאחר שלשים יחול פדיון בני ואיתנהו מעות ציד כהן בעין לאחר שלשים ודאי פדוי כמאן דיהיב להו ניהליה השתא: **נפעלנו**. שאין בעין: **אקידושי אשה**. דאי יהיב לה השתא מידי ואמר לה התקדשי לאחר שלשים יום הויא מקודשת כדאמרין במסכת קדושין (דף נט.).

ואכלו ארי ביום שלשים דוקא הוא דסמכינן אדרבנן ושמה אפי'

לא דכריש החולץ (יבמות דף לו): משמע דפשיטא לן מן התורה אפי' תוך ל' דחי הוא דאמר מת בתוך ל' ועמדה ונתקדשה אם אשת כהן היא אינה חולצת וי"ל דהתם כנפל מן הגג או אכלו ארי כרצנן דפליגי ארצנן שמעון בן גמליאל כסוף ר"א דמילא אצל הכא כפיהק ומת דכולי עלמא מת הוא ומינה ו"א פ"ה איירי הכא כנפל מן הגג כי התם אין לחוש דהכי נמי פסקינן כסוף אם לא היצא כרצנן שמעון בן גמליאל לענין אצילות להקל אף על גב דנאשמת כהן דלא אפשר סמכינן אדרבנן ושריא צלא חליצה וא"ת דהכא מקילינן כל כך לענין אצילות אפילו

מ.מ.

ה"מ היכא דכפריה. תימה דלנישנא קמא צמרובה (צ"ק דף ע.) דלא מפליג צין כפרייה ללא כפריה מאי איכא למימר וכן יש להקשות ממתני' י' פרק שבעת העדות (שבעות דף לג.): **גבי איש פלוני כהן איש פלוני לוי דייק** הא מנה לפלוני ציד פלוני חייצין

והא אמרת עד שישמע מפי תובע ומשני צנא צהרשאה ופריך והא אמרי נהרדעי כו' הי"מ היכא דכפריה כו' ומינה הווא איכא לאוקומי צפקדון ללישנא קמא דנהרדעי י' דכיון שיכול להקדיש צפקדון כדמוכח צפ' המוכר את הספינה (צ"צ דף פח). גבי הווא דאייתי קרי לפוס נהרא הי"נ יכול להרשות דחד טעמא הוה כדמוכח י' ויש לתרץ הך דשמעתין ט' [צקרקעות] ואליצא ט' [דרצין] דאית ליה לקמן צפירקין (דף נא). פודין צקרקעות ט' כמו שפודין צמטלטלי ט' דאמחקקעי כדצינן אדרכתא דאמטלטלי דוקא לא כדצינן דאינו צרשותו אי נמי איכא לאוקמה כרצי נתן דמדרי' נתן יכול להוציא מידו אם חצירו חייב י' ואין לו מה לפרוע אי נמי איכא לאוקמה כגון שנתן אחד לחצירו צמעתא שלשמן ומינה צריך עיון י' דלמא היכא דאין יכול להוציא מידו צצית דין לא תקון רבנן מעמד שלשמן כי היכי דלא תקון מעמד שלשמן כחמזה משום דלא ניתנה לגבות מחיים כדפרשיט בהחזול (צ"ק דף פט. י') ועוד יש לתרץ דלמא אם שניהם מצויים לפנינו ומצויים י' לתת לאחר חייב להחזיר ולהוצר להעמיד צנא צהרשאה אלא כדי שיוכל האחד להוציא מידו צפני עצמו: **אב"ר בדא' בפריה** שכתבו מחמת שיש לי ציד פלוני קן וכן (שם). דכפריה. אלא אם כעציה מספקר דלממן צצית דין וכפר לו (צ"ט) שכתב נשמע שהצטצ כפר, דהשתא מחוי כשיקרא שחשמונו על מה שאמר זה שיש לי ציד פלוני קן וכן (שבורוח שם) דמחי דחמתינן אשיקרא דייכי ליה לשלח מידי דלית לי גבי האין (צ"ק) שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדין. מלא כהן אחד וגמורו כולו מנייה (קדושין כ.) מדלדד ככציה לאדן ולא נלפא כהכריה ש"מ דוקא יתן קאלמר (פסחים תח). דכתיב בחוקת שלא נפדה. דכתיב ציה (במדבר יח) מבן חדש תפדה. הלכך מסתמא בתוך שלשים יום לא שפדאו אציו, הלואי שיפדע אדם חובו במונח ומיני הן לפדות עצמו (ב"מ) לאחר שלשים יום.

מת לאחר שלשים סתמיה פדוי דפדאו האב במונח (שם). עד שיאמרו לו. השכנים ידוע לנו שלא שפדא אצין שזיה לזכ בשעת מותו, וגבי כהן לא שייך למימין אציו יצא ראייה, דכסן לאו בעל דתי הוה, דלא בעי אמר ליה לידק לא היצנא אלא לכהן אחר, והכי פני עד שיאמרו לו ומשאריו לו המלוה מוטלת עליו שיפדה הוא עצמו (שם). הוא לפדות. שלא שפדאו אציו (קדושין כב.). מעכשיו אין בנו פדוי. היכא דלמא ליה מעכשיו יחול פדיון זה אילו פדוי (רש"י) לאחר שלשים יום. דלמח עכשיו אינו נתן מעות והפדיון לא יחול עד לאחר שלשים יום (שם). אע"ג דנתעכלו המעות. נתון שלשים יום דכי בעי קדושין למחל לתימניה למעות אפי"ה חילי' (קדושין טז.).

אין כאן לכתן כלום דמצי אמר מי ב' טעמים דהא ב' זכרים וילד לא מיחוי ליה:
מת הבן בתוך שלשים. בבכור דכל אשה קא מיירי:
כיום שלפניו. ופטור:
מה התם. במדבר כתי' ומעלה דחינו שלשים ויותר חדש היו כ"ט ימים ומחצה ומעלה היו יום א' היינו ל' יום ומחצה וחינו (כל אחד) [לאחר ל'] חייב אבל יום א' שלפניו ופטור:
רו' עקיבא מספקא ליה. אי גמרינן דמואיצטורף למיתכח למעלה בבי ערכין (משום דליחון) (הוי להו) ב' מתבין באין כחאת:
אבל לגופייהו מלמדן. דחדש דמדבר דכתיב ביה ומעלה ופדויו מבן חדש תחייבנהו בבכור אדם מישתעי ודלמא דמלמדן להכי מספקא ליה וקאמר ואם נתן לא יטול כר:
דיוס' ל' כשל אחריה ומותר בגיחון ותוספתו:
מת. לאחר שלשים:
עד. שיאמרו לו [שלא] נפדה בין עבד בין אשה בין קטן נאנמין:
מידי דהוה אקידושי אשה. היכא דאמר לה תקדישי לי לאחר ל' יהויא מקדשת ואצ"ג דנתעכלו המעות קודם:
(כתררצין התם):

עין משפט ונר מצוה

ב ה א מ"י פ"ג מהלכות שחיטת הלכה ב ו טושי"ע ח"מ סומן קנב ספיף א וע"ש:

ב ו ב מ"י פ"יא מהל' צמרים הלכה ל ועי' השגות וכו"מ סמג עשין קמד טושי"ע י"ד ס"י שה ספיף לל:

ב ו ג מ"י שם הלכה יז טושי"ע שם ספיף יז:
ב ו ד מ"י פ"יב מהל' אצל ה' י ופי"א ה' ין טור שו"ע י"ד סומן שג ספיף ה ופי' שער ספי' חן:

ב ו ה מ"י פ"יא מהל' צמרים ה' יט סמג עשין קמד טושי"ע י"ד ס"י שה ספיף יד:
ל ו מ"י שם הלכה ג טושי"ע שם ספיף טו:

ל ו ז מ"י שם ה' יח טושי"ע שם ספיף יג:

ל ב ז מ"י פ"ז מהלכות אשיות ה' י טושי"ע אה"ע ס"ר מ ספיף א:

1. ופרדיו מבן חדש תפדה בערפך כסף וחבשת שקלים בשקל הקדש בששים צרה דהוא:
2. ויאמר י' אלי משה פקר צי בכר וכו' לבני ישראל את מבן חדש ונקלה וקוץ את מספר שמתם:
במדבר ג מ

1. ופרדיו מבן חדש תפדה בערפך כסף וחבשת שקלים בשקל הקדש בששים צרה דהוא:
2. ויאמר י' אלי משה פקר צי בכר וכו' לבני ישראל את מבן חדש ונקלה וקוץ את מספר שמתם:
במדבר ג מ

מוסף רש"י

אדרכתא. צ"ל אורכתא, הרשאה לשלח ושלטנות הוא כמו (צ"צ סקד):
בשנת פטוי אורכ, לשלוח. אף כאן אורכתא השלטה שהשלטו על בעל דית לתובע (שבורוח) אמתלטלי. לפי שאין צעין והעדים מעדיין על מה שכתבו מחמת שיש לי ציד פלוני קן וכן (שם). דכפריה. אלא אם כעציה מספקר דלממן צצית דין וכפר לו (צ"ט) שכתב נשמע שהצטצ כפר, דהשתא מחוי כשיקרא שחשמונו על מה שאמר זה שיש לי ציד פלוני קן וכן (שבורוח שם) דמחי דחמתינן אשיקרא דייכי ליה לשלח מידי דלית לי גבי האין (צ"ק) שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדין. מלא כהן אחד וגמורו כולו מנייה (קדושין כ.) מדלדד ככציה לאדן ולא נלפא כהכריה ש"מ דוקא יתן קאלמר (פסחים תח). דכתיב בחוקת שלא נפדה. דכתיב ציה (במדבר יח) מבן חדש תפדה. הלכך מסתמא בתוך שלשים יום לא שפדאו אציו, הלואי שיפדע אדם חובו במונח ומיני הן לפדות עצמו (ב"מ) לאחר שלשים יום.

מת לאחר שלשים סתמיה פדוי דפדאו האב במונח (שם). עד שיאמרו לו. השכנים ידוע לנו שלא שפדא אצין שזיה לזכ בשעת מותו, וגבי כהן לא שייך למימין אציו יצא ראייה, דכסן לאו בעל דתי הוה, דלא בעי אמר ליה לידק לא היצנא אלא לכהן אחר, והכי פני עד שיאמרו לו ומשאריו לו המלוה מוטלת עליו שיפדה הוא עצמו (שם). הוא לפדות. שלא שפדאו אציו (קדושין כב.). מעכשיו אין בנו פדוי. היכא דלמא ליה מעכשיו יחול פדיון זה אילו פדוי (רש"י) לאחר שלשים יום.

אין כאן לכתן כלום דמצי אמר מי ב' טעמים דהא ב' זכרים וילד לא מיחוי ליה:
מת הבן בתוך שלשים. בבכור דכל אשה קא מיירי:
כיום שלפניו. ופטור:
מה התם. במדבר כתי' ומעלה דחינו שלשים ויותר חדש היו כ"ט ימים ומחצה ומעלה היו יום א' היינו ל' יום ומחצה וחינו (כל אחד) [לאחר ל'] חייב אבל יום א' שלפניו ופטור:
רו' עקיבא מספקא ליה. אי גמרינן דמואיצטורף למיתכח למעלה בבי ערכין (משום דליחון) (הוי להו) ב' מתבין באין כחאת:
אבל לגופייהו מלמדן. דחדש דמדבר דכתיב ביה ומעלה ופדויו מבן חדש תחייבנהו בבכור אדם מישתעי ודלמא דמלמדן להכי מספקא ליה וקאמר ואם נתן לא יטול כר:
דיוס' ל' כשל אחריה ומותר בגיחון ותוספתו:
מת. לאחר שלשים:
עד. שיאמרו לו [שלא] נפדה בין עבד בין אשה בין קטן נאנמין:
מידי דהוה אקידושי אשה. היכא דאמר לה תקדישי לי לאחר ל' יהויא מקדשת ואצ"ג דנתעכלו המעות קודם:
(כתררצין התם):